

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Α. ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Ο συγγραφέας του κειμένου αναφέρεται στη γλωσσική κρίση ως προέκταση της κοινωνικής κρίσης. Αρχικά επισημαίνει ότι ενώ υπάρχει πληθώρα προτάσεων και θεωρητικών προσεγγίσεων για την αντιμετώπισή της, ουσιαστικά απουσιάζει η συλλογική βούληση για την εφαρμογή τους. Για τη γλωσσική αφασία δεν ευθύνεται μόνο η παιδεία, αλλά η κοινωνία που μετατρέπει τη γλώσσα από όργανο σχέσης σε στοιχειώδη κώδικα επικοινωνίας. Φυσικά μερίδιο ευθύνης αναλογεί και στους πολιτικούς ηγέτες της χώρας που προώθησαν τον καταναλωτισμό και την ιδιοτέλεια και θυσιάσαν το όραμα μιας ζωής με ποιότητα στο βωμό της ευζωίας. Καταλήγει λέγοντας ότι ο σημερινός νεοέλληνας έχει πάψει να συνδιαλέγεται και να επικοινωνεί γι' αυτό και η γλώσσα έχει μεταλλαχθεί σε ένα σύστημα επιθετικών και υβριστικών σχολίων.

Β1. Σύμφωνα με τον δοκιμιογράφο, Χρήστο Γιανναρά, η βασική αιτία της κρίσης που διέρχεται η γλώσσα είναι η στάση της ελληνικής κοινωνίας απέναντι σε αυτήν. Πρόκειται για μια κοινωνία «ακοινωνήτων ατόμων» τα οποία επιλέγουν να μην αλληλεπιδρούν, να μην έχουν κοινά οράματα και να χρησιμοποιούν τη γλώσσα ως κώδικα στοιχειώδους επικοινωνίας. Ενώ η γλώσσα αισθητοποιεί τη σκέψη και αποτελεί φορέα αξιών, «εμπορευματοποιείται» πλέον από τους χρήστες της ανάλογα με την περίπτωση και τη στόχευσή τους (π.χ. διαφημιστικός λόγος, πολιτικός λόγος, λογοτεχνικός λόγος).

Β2. Η παράγραφος αναπτύσσεται με συνδυασμό μεθόδων. Έχουμε παραδείγματα και αίτιο-αποτέλεσμα.

• **Παραδείγματα:** «Όποιος οδηγεί αυτοκίνητο... του συμφέροντος των πολλών». Χρησιμοποιεί τα παραδείγματα του οδηγού, του μαθητή και του φοιτητή για να τεκμηριώσει την άποψή του.

• **Αίτιο- αποτέλεσμα. Αίτιο:** «Ο σημερινός νεοέλληνας δεν κοινωνεί, δεν σχετίζεται, μόνο επιτίθεται για να κερδίσει». **Αποτελέσματα:** «Έτσι η γλώσσα έχει πάψει να αναλύει... στο λεξιλόγιο της νεολαίας».

Β3. Ο συγγραφέας κάνει χρήση των ακόλουθων ρηματικών προσώπων:

• β' πληθυντικό («ζητάτε», «πηγαίνετε»). Μέσω αυτού του προσώπου δημιουργεί ένα διάυλο επικοινωνίας με τον δέκτη, προσδίδει ζωντάνια και παραστατικότητα στον λόγο του.

• α' ενικό και πληθυντικό («πιστεύω», «για να αντιμετωπίσουμε», «γι' αυτό τραυλίζουμε», «γιατί φτιάξαμε»). Με το α' πρόσωπο το ύφος γίνεται πιο προσωπικό και οικείο. Ειδικά με το α' πληθυντικό θέλει να συμπεριλάβει και τον εαυτό του στο σύνολο των ανθρώπων που έχουν μερίδιο ευθύνης για την κρίση της γλώσσας.

• γ' πρόσωπο («έχουν εμφανιστεί», «πόσοι καταλαβαίνουν», «όποιος οδηγεί»). Το ύφος του γίνεται απρόσωπο και αντικειμενικό.

Γ1.

- Άποψη = γνώμη.
- Εφήμερο = πρόσκαιρο, παροδικό.
- Έγνοια = μέλημα, ενδιαφέρον.
- Θέληση = βούληση, επιθυμία.
- Κατανοούν = καταλαβαίνουν.

Γ2.

- πρωταρχικά ≠ τελικά.
- συλλογικούς ≠ ατομικούς.
- ανιδιοτέλεια ≠ ιδιοτέλεια.
- επιτίθεται ≠ αμύνεται.
- υπεροχής ≠ κατωτερότητας.

Γ3.

- «θωρακισμένος με προφυλακτήρα και μηχανή ο εγωκεντρισμός του νεοέλληνα»
- «φωτίζουν το πρόβλημα»
- «να υπηρετεί το διάλογο»

Δ.

Επικοινωνιακό πλαίσιο ομιλία: προσφώνηση (αγαπητές συμμαθήτριες, αγαπητοί συμμαθητές)

Στοιχεία προλόγου:

Επαγρύπνηση για την εθνική μας γλώσσα

Η διατήρηση της γλώσσας αποτελεί την ασφαλέστερη δικλείδα για την αποφυγή του κινδύνου της αλλοίωσης της εθνικής ταυτότητας.

Κύριο μέρος

1^ο ζητούμενο

Πρέπει να μεριμνούμε για την εθνική μας γλώσσα γιατί:

- Είναι το κύριο χαρακτηριστικό του έθνους και ο βασικός φορέας επικοινωνίας, συσπείρωσης των ανθρώπων και μετάδοσης της παράδοσης που οδηγούν στη γνώση και τη συνειδητοποίηση της ιστορίας.
- Συμβάλλει, ως απαραίτητη προϋπόθεση για την πολιτιστική αναβάθμιση, στη διατήρηση της ιδιαιτερότητας του εθνικού πολιτισμού και στην πολιτισμική άνοδο με την καταπολέμηση της αμάθειας και τη δημιουργία πνευματικών έργων στο χώρο των επιστημών, των γραμμάτων και των τεχνών.

- Αποτελεί στοιχείο της εθνικής μας ιδιοπροσωπίας και ιδιοσυστασίας στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα αλλά και στην παγκόσμια κοινωνία.
- Η διατήρηση της σημαίνει διατήρηση της ιστορικής δημιουργικής μας πορείας.
- Στη σύγχρονη εποχή, ο γλωσσικός αφελληνισμός παρουσιάζεται πιο έμμεσα, λόγω του διεθνισμού και της ανάπτυξης των ΜΜΕ. Γι' αυτό είναι απαραίτητη η άμυνα μέσω της ουσιαστικότερης εκμάθησης της εθνικής γλώσσας.
- Είναι περιορισμένη η δημιουργία πνευματικών έργων στη γλώσσα μας, ενώ η εισαγόμενη τεχνολογία επιβάλλει το δικό της πολιτισμό και γλώσσα.

Από την άλλη η γλώσσα ως όργανο επικοινωνίας καθορίζει τη ζωή του ανθρώπου σ' όλους τους τομείς.

1. Κοινωνικό

Συντελεί στην **κοινωνικοποίηση** του ανθρώπου με την:

- ανάπτυξη διαλόγου και την ανταλλαγή απόψεων για την επίλυση των διαφορών.
- διεύρυνση της ατομικότητας και την απόδοση κοινωνικού περιεχομένου στα ατομικά επιτεύγματα και τις εμπειρίες.
- σύναψη διαπροσωπικών σχέσεων και την ανάπτυξη δεσμών φιλίας και αγάπης των ανθρώπων.

2. Πολιτικό

Αποτελεί το βασικότερο παράγοντα για την ανάπτυξη **πολιτικής συνείδησης**, αφού:

- ο διάλογος αποτελεί την πεμπουσία της δημοκρατίας.
- με την εξασφάλιση της παρηρησίας, διατυπώνονται ελεύθερα οι απόψεις και οι ιδέες τόσο των μεμονωμένων ατόμων όσο και των οργανωμένων φορέων
- περιορίζεται η αυθαιρεσία και τα φαινόμενα πολιτικού αμοραλισμού.

3. Πνευματικό

Η γλώσσα συμβάλλει στην **πνευματική ανάπτυξη**, γιατί:

- διαφυλάσσει την αποκτημένη γνώση και τη μεταλαμπαδεύει στους μεταγενέστερους, συντελώντας στη γρήγορη εξέλιξη κάθε ανθρώπινης δραστηριότητας.
- η ανάπτυξη των Επιστημών, των Γραμμάτων και των Τεχνών βασίστηκε στις λέξεις, γιατί η αισθητοποίηση των οραμάτων, των ιδεών και των αξιών εκφράζεται με τον λόγο. Η γλώσσα, δηλαδή, δεν είναι μόνο κώδικας ομιλίας αλλά και κώδικας σκέψης.
- είναι το μέσο για την αυτογνωσία και, γενικότερα, την ανθρωπογνωσία.
- αποτελεί όργανο τεράστιας παιδαγωγικής δύναμης, αφού μπορεί να διδάσκει, να συμβουλεύει, να επαινεί και να ψέγει.

4. Ψυχολογικό

- αποτελεί μέσο έκφρασης των συναισθημάτων και του εσωτερικού κόσμου του ανθρώπου.

- με την έκφραση των σκέψεων και των προβλημάτων του καταπολεμά την εσωστρέφεια και τη μοναξιά.
- ευαισθητοποιεί τους ανθρώπους και συντελεί στον ψυχικό συμπλησιασμό τους.

2ο Ζητούμενο Προτάσεις για την αναβάθμιση του μαθήματος της Έκθεσης – Έκθεσης

Απαραίτητες προϋποθέσεις που καθιστούν το μάθημα της Έκθεσης πιο ενδιαφέρον και εποικοδομητικό, ώστε να συμβάλλει ουσιαστικά στην ανάπτυξη της προσωπικότητας των νέων, είναι:

- Η θεματολογία ανοιχτού τύπου που δε δεσμεύει την απάντηση του μαθητή και του επιτρέπει να διατυπώσει και να στηρίζει με επιχειρήματα την προσωπική του άποψη.
- Η διδασκαλία των Αρχαίων με έμφαση στην ετυμολογία προκειμένου να αναδειχτεί η συνέχεια της γλώσσας.
- Η ενθάρρυνση της προσωπικής έκφρασης του μαθητή. Η διαφορετική άποψη δεν πρέπει να σχολιάζεται αρνητικά ή να αντιμετωπίζεται ειρωνικά, αλλά να αποτελεί αφετηρία διαλόγου και προβληματισμού.
- Ο προβληματισμός, που εμπεριέχεται στα θέματα της έκθεσης, πρέπει να έχει σχέση με τη ζωή και τα ενδιαφέροντα των νέων. Έτσι, θα έχουν τη δυνατότητα να αναπτύξουν τις προσωπικές τους απόψεις, βασισμένοι στις δικές τους εμπειρίες.
- Η αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών στην προετοιμασία, την παρουσίαση του μαθήματος και τις μαθητικές εργασίες. Η χρήση των πολυμέσων και του διαδικτύου θα κάνει πιο ελκυστική και αποτελεσματική τη διδασκαλία, θα κινητοποιήσει το ενδιαφέρον του νέου και την προσωπική του αναζήτηση όσον αφορά στη μάθηση.
- Η διαθεματική προσέγγιση. Το μάθημα της Έκθεσης - Νεοελληνικής γλώσσας ενδείκνυται για συνδυαστική διδασκαλία με άλλα μαθήματα (Αρχαία Ελληνικά, Ιστορία, Φιλοσοφία, Θρησκευτικά, Καλλιτεχνικά κ.ά.).
- Η βιωματική μάθηση, η επικοινωνιακή προσέγγιση με στόχο την ανάπτυξη της δημιουργικότητας του μαθητή. Η διδασκαλία μπορεί να οργανωθεί με βάση πραγματικές περιστάσεις επικοινωνίας και δραστηριότητες που εξασφαλίζουν την πρωτοβουλία και τη συμμετοχή του νέου: έκδοση έντυπης ή ηλεκτρονικής εφημερίδας, περιοδικού - διοργάνωση εβδομάδας τύπου- πολιτιστικές εκδηλώσεις, ομιλίες, εισηγήσεις - αφιερώματα σε λογοτέχνες, ανθρώπους των γραμμάτων και των τεχνών κ.ά.

Αποφώνηση: Σας ευχαριστώ

ΤΙΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΕΠΙΜΕΛΗΘΗΚΑΝ ΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ:

**Βέτος Δημήτρης
Γιάννηλερ Κατερίνα
Δήλμα Αναστασία
Μπαλλά Γιώτα
Νάσκου Χρύσα
Παππάς Παναγιώτης**